

خطر بی آبی در خاورمیانه

برگردان ناهید جعفرپور

جمعه ۲۳ مهر ۱۳۸۹ - ۱۵ اکتبر ۲۰۱۰

Karin Leukefeld

Jungewelt

در خاورمیانه در پس پرده تغییرات جوی خطر زد و خورد های عظیمی وجود دارد. بدون خروج اسرائیل از مناطق اشغالی چشم انداز هیچ راه حلی وجود ندارد.

تیر تحقیقات انستیتوی بین المللی توسعه پایدار در کانادا چنین است: " با سرد و گرم شدن هوا تشنجات هم افزایش می یابند". در این تحقیق مباحثات بین المللی در باره تغییرات جوی و خطرات زد و خوردهای شدید در خاورمیانه مورد بررسی قرار می گیرند. در خلاصه مقالات تمامی نویسندگان نتیجه گیری می شود که آب در سوریه، لبنان، اردن، مناطق اشغالی فلسطین و اسرائیل روز بروز کمتر می شود و پیامد این کمبود آب نه تنها صلح در منطقه را بر قرار نمی سازد بلکه پایداری و همکاری مشترک منطقه ای را دچار مخاطره جدی می نماید.

کمبود آبی که در حال حاضر در منطقه خاورمیانه وجود دارد در مرحله نخست به موضع یکدنده اسرائیل ربط پیدا می کند که برای نیازهای شخصی خود با زمین همسایه های عربی اش بخش اعظم ذخایر آبی آنان را از آن خود نموده است.

در چهارمین کنفرانس در فضای اتحادیه دریای میانه در آپریل امسال در بارسلونا در واقع می بایست استراتژی متحدی برای منطقه تعیین گردد تا بدان وسیله تمامی راه های عادلانه و برابر رسیدن به آب را ضمانت بخشند و از اختلافات شدید ممکن جلوگیری نمایند.

قرار و مدارهای در این رابطه با دعوی اسرائیلی/عربی در باره فرموله مناطق اشغالی (فلسطینی) در قطعنامه پایانی همه با شکست روبرو شدند. این مسئله روشن می سازد که بدون عقب نشینی اسرائیل از 1967 مناطق اشغالی فلسطین، سوریه و لبنان هیچ راه حلی برای برخورد با کمبود آب در چشم انداز وجود ندارد.

اشغالی که حقوق ملت ها را خدجه دار نموده است و دزدی آب وابسته به این اشغال - از بلندی های گولان تا اردن و سرچشمه آب ها چون آب های زیرزمینی فلسطین - تنها بخشی از مشکلات بزرگی است که خاورمیانه با آن شش سال پیش دست و پنجه نرم می کند.

نیاز به آب به همراه افزایش جمعیت در خاورمیانه در حال رشد است و در پیامد تغییرات جوی در زمستان این بی آبی بیشتر محسوس است. از سوی دیگر سد بسیار بزرگ ترکیه در مسیر بالائی هردو راه آبی بزرگ

فرات و دجله (بین النهرین) به کمبود آب در جریان حرکت این رودخانه ها در کشورهای سوریه و عراق یاری می رساند. دانشمندان آب گزارش می دهند که اگر حرارت هوا همچنان افزایش داشته باشد رودخانه فرات تا پایان سال می تواند 30% آبش را از دست بدهد.

در این بررسی از شش خطر مهم در اثر بی آبی صحبت شده است: رقابت منطقه ای روبرشد بر سر آب، کمبود مواد غذایی، فلج شدن رشد اقتصادی، فقر روبرشد، موج جدید آوارگی و فرار از منطقه، نظامی گری، رشد بی اعتمادی روزافزون کشورهای عربی نسبت به غرب و اسرائیل (در رابطه با تغییرات جوی). بسیاری از این خطر ها حقیقت کنونی هستند.

در سوریه فرار از روستا ها بخاطر خشکی بخصوص در مناطق روبرو با کمبود آب در شمال شرقی گسترش غمناکی به خود گرفته است. در گزارش سازمان برنامه غذایی جهان آمده است که 1,3 میلیون انسان در نتیجه خشکسالی به فقر مطلق افتاده اند و به کمک برای مواد غذایی وابسته اند و 800000 نفر انسان اساس پایه ای زندگی خویش را از دست داده اند. بخصوص دهقانان خرد نمی توانند به اندازه کافی کاشت و برداشت کنند تا خانواده خویش را امرار معاش نمایند. دام داران تا 85% گله خود را از دست داده اند. شهرک های غیر رسمی و مقر های نزدیک شهر های بزرگ از همه مهمتر در دمشق هزاران انسان را در خود بلعیده اند. انسانهایی که امیدوارند که شاید در دمشق کاری پیدا کنند.

در عراق طبق گزارشات وزارت کشاورزی بخاطر کمبود آب می بایست در سال 2010 برای اولین بار گندم و برنج وارد کشور شود زیرا که آب دجله و فرات بصورت غمناکی فرو رفته است و عقب نشینی کرده است. تنها در دجله در مقایسه با سال 2003 امروز 50% آب کمتر شده است. در سه دریاچه بزرگ کشور چون دریاچه الحدیثه و الموسول و الحبانیه تنها تا نیمه آب وجود دارد. در جنوب عراق حداقل 40% زمین ها آنچنان نمک پس داده اند که 50% زمین های زراعی تا سال 1970 دچار خشکسالی گشته اند. البته تنها خشکسالی دلیل موقعیت اضطراری در عراق نشده است بلکه عراق در نتیجه 13 سال تحریم اقتصادی سازمان ملل متحد و 7 سال جنگ و اشغال عراق دچار این وضعیت تاسف بار شده است.

حتی لبنان که سرشار از سرچشمه های آب است کارشناسان تخمین زده اند که اگر امسال هم باران های زمستانی نبارند، حداکثر تا سال 2015 با یک بحران آب خطرناک روبرو خواهد گشت. باران ضروری است تا رودخانه ها پر شوند. وزارت آب و انرژی طرح ساختمان 11 سد آب را در نظر دارد اما دولت تا بحال با آوردن دلیل عدم بودجه این طرح را رد نموده است. مصرف بیحدآب، فقدان در سیستم آب لوله کشی و تاسیسات تصفیه آب به ذخایر آب فشار وارد نموده و سرچشمه ها با خطر خشکی و نمکین شدن روبرو هستند. آب باران جمع آوری نمی شوند و کارشناسان انتقاد دارند که 1,5 میلیارد کوبیک متر از این آب

باران سالانه در دریا ها گم می شوند.